

1882

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

TEMİZLİK VE HİJYEN ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜ

“2020 Değerlendirmesi, 2021 Beklentileri”

NAZLI ÜSTÜN

Araştırma Raporu

Ekonomik Araştırmalar ve Proje Müdürlüğü

KONYA
Mart 2021
www.kto.org.tr

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	1
2. 2020 YILINDA TÜRKİYE’DE SEKTÖRÜN DURUMU	1
3. SEKTÖRDE 2021 YILI BEKLENTİLERİ	4
4. KAYNAKÇA	4

1. GİRİŞ

Her gün hem kişisel temizlik ve bakımımız için hem de çevremizin hijyeni için birçok temizlik ürünü kullanmaktayız. Sabun, deterjan, ev bakım ve hijyenik kâğıt ürünleri günlük hayatımızın birer parçası haline gelmiş, düzenli olarak kullandığımız ürünlerdir. Temizlik ve hijyen, sağlığımız açısından birincil öneme sahip konulardır. Bugün dünyada halen birçok kişinin temiz suya ulaşamadığı veya yeterli hijyen koşullarına sahip olmadığı için sağlık sorunları yaşadığı düşünüldüğünde, temizliğin insan sağlığı açısından ne kadar önemli olduğu çok daha iyi anlaşılabilir.

Temizlik ve hijyen konusu 2019 yılında Çin’de ortaya çıkan ve kısa süre içerisinde tüm dünyaya yayılan Covid-19 salgını döneminde çok daha önemli ve adeta yaşamsal hale geldi. Temizlik ve hijyen ürünleri Covid-19 ile mücadelede “kişisel temizlik, maske ve sosyal mesafe” üçlemesi içinde en önemli korunma araçlarından biridir.

Uzmanların kişisel bakım ve temizlik şartlarının gerektiği gibi yerine getirilmesi halinde corona virüsün bulaşmasının büyük ölçüde önlenebileceğini söylemeleri üzerine virüsü öldürdüğü belirlenen yüksek derecedeki alkol bazlı kolonya ve dezenfektan ürünlerinin, sabun ve diğer temizlik malzemelerinin ve tani kitlerinin kullanımı hem Türkiye’de hem de dünyanın birçok ülkesinde rekor seviyede artış göstermiştir. Hatta bir dönem kişisel bakım, temizlik ve kozmetik ürünleri gıdadan bile daha önce tüketilen ürünler arasında yer almıştır. Öyle ki bazı ülkelerde bu ürünler karaborsaya bile düşmüştür. Buna bağlı olarak bütün ülkeler bu süreçte hijyen malzemelerinin ihracatına kısıtlama getirmiştir.

Ülkemizde de başta kolonya olmak üzere birçok temizlik malzemesi bulunamaz hale gelince piyasada oluşan temizlik ve hijyen ürünlerine ihtiyacı karşılamak yerli üreticilere düşmüş ve sektördeki firmalar üretim kapasitelerini artırarak bu ürünlerin üretimine başlamıştır.

Bu raporda kimya sektörünün alt sektörü olan Temizlik ve Hijyen Ürünleri Sektörünün 2020 yılı değerlendirmesi ve 2021 yılı beklentileri ele alınacaktır.

2. 2020 YILINDA TÜRKİYE’DE SEKTÖRÜN DURUMU

Ekonomiyi alt üst eden COVID 19, dünya ekonomisinde son yılların en büyük daralmasını yaratırken bazı sektörlerin de kurtarıcısı olmuştur. Salgından olumlu etkilenen sektörlerin başında kimya sektörünün alt sektörü olan temizlik ve hijyen ürünleri sektörü gelmektedir. Covid-19 salgını nedeniyle hayatın eve taşınmasıyla tüm dünyada tüketicilerin temizlik ve hijyen ürünlerine artan ilgisi ile sektör bu dönemde adeta patlama yapmıştır.

Türkiye’de 27 sektöre hammadde sağlayan kimya sektörü, pandemi döneminde küresel ticarete yaşanan büyük daralmadan etkilenmiştir. Öte yandan medikal, hijyen ve temizlik ürünlerine gelen yoğun talep, diğer ürünlerde yaşanan ciro kaybının belli bir noktaya kadar telafisini sağlamıştır. Düşen hammadde fiyatları ise sektör oyuncularına belirli ölçüde maliyet avantajı sağlamıştır.

Ülkemiz temizlik maddeleri pazarının %88'ini deterjan, %12'sini ise sabun oluşturmaktadır. Ülkemizde sabun sektörü dünyadaki rakiplerine göre gelişmiş ve önemli yeterlilikleri olan bir sektördür. Türkiye, talebin çok üzerinde sabun üretim kapasitesine sahiptir. Türkiye sabun sektörünün toplam üretim kapasitesi 550 bin ton, deterjan sektörünün üretim kapasitesi ise 1,3 milyon tondur. Sektörde yaklaşık 709 firma faaliyet göstermekte olup, yaklaşık 10 bin kişi istihdam edilmektedir. Toz deterjan üretiminin %90'ını 9 büyük firma gerçekleştirmektedir. Sabun sektörünün toplam kapasitesinin %72'sini 10 büyük firma gerçekleştirmekte olup, kapasite kullanım oranı %55-60 aralığında yer almaktadır.

2020 yılında Corona virüsten korunma amaçlı kullanımı ciddi düzeyde artan kolonya, dezenfektan, sabun ve tanı kitlerinin üretim kapasiteleri hızla artmıştır. Pandemi ile gerek global pazarda gerekse ülkemizde faaliyet gösteren birçok şirket kısa ve orta vadeli stratejilerinde önemli değişiklikler yapmak zorunda kalmıştır. Lüks kişisel bakım ürünleri kategorisindeki büyük marka üreticileri dahi üretim hatlarında hijyen bazlı ürünlere yönelerek marka ve şirket stratejilerinden oldukça farklı bir yola evrilmiştir.

Özellikle temizlik ve hijyen malzemesi üreticileri diğer üretim alanlarındaki birçok ürünün üretimini yavaşlatarak, ağırlığı Covid-19'a yönelik ürünlere, özellikle dezenfektan bölümüne kaydırmıştır. Bu alanda üretim kapasiteleri iki katına çıkarılmış, vardiyalı çalışma dönemine geçilmiştir.

Dezenfektan ve kolonya üretiminin ana hammaddesi olan etil alkolde Türkiye ithalata bağımlıdır. Salgının küresel boyutta olması nedeniyle tüm dünyada bu ürünlere büyük ilgi söz konusu olmuş ve stoklar hızla tükenmiştir. Salgının Türkiye'de başladığı 10 Mart'ta bin 200 dolar olan etil alkolün ton fiyatı aynı gün içinde yüzde 100 artarak 2 bin 500 dolara yükselmiştir. Bunun üzerine Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı benzine yüzde 3 etanol karıştırma zorunluluğunu 3 aylığına askıya almış, böylece rafinerilerin etanol talebinin azalmasıyla kolonya ve dezenfektan üretiminde kullanılan yerli etil alkol miktarı 5 kat artmıştır. Bu da üretim maliyetlerinin düşmesini beraberinde getirmiştir.

Covid-19 ürünleri olarak adlandırılan temizlik ve hijyen ürünlerinin ihracatında da tarihi rekor kırılmıştır. İstanbul Kimyevi Maddeler ve Mamulleri İhracatçıları Birliği verilerine göre, kimyevi maddeler ve mamulleri sektöründe yer alan dezenfektan, kolonya, ilaç, sabun ve tanı kitleri olmak üzere Covid-19 ihracatı 2020 yılında 2019'a göre yüzde 212,73 artış göstermiş ve 524,4 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirilmiştir.

Tablo 1. Covid-19 Ürünleri İhracatı (2019-2020)

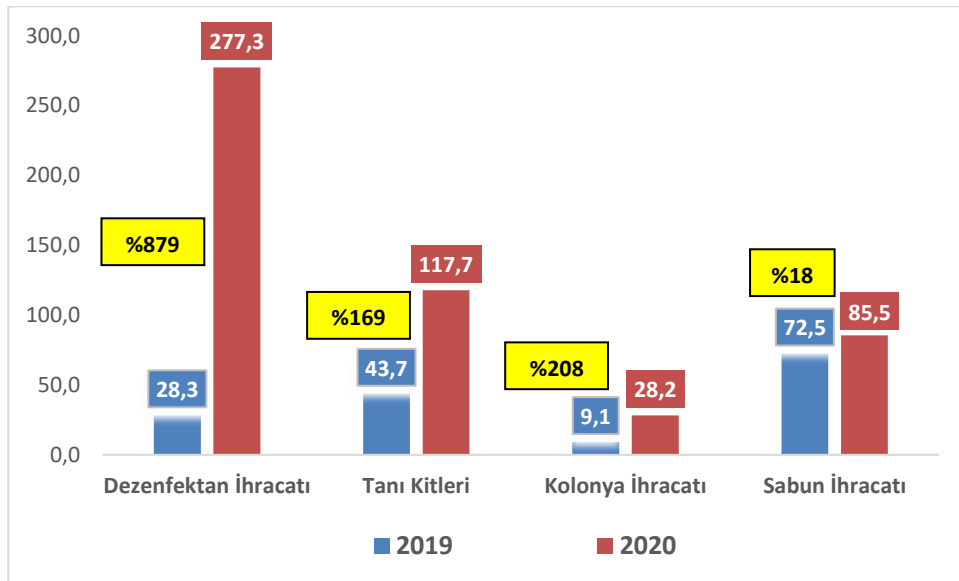
	2019 (Milyon \$)	2020 (Milyon \$)	Artış Oranı
Dezenfektan İhracatı	28.3	277.3	%879
Tanı Kitleri İhracatı	43.7	117.7	%169
Sabun İhracatı	72.5	85.5	%18
Kolonya İhracatı	9.1	28.2	%209

Kaynak: İKMİB

2020 yılında Covid-19 ürünlerinde 277 milyon 348 bin dolar ile en çok ihracatı yapılan ürün dezenfektan iken, en çok ihracat artışının da yüzde 879 gibi rekor artışla yine dezenfektanlarda olduğu görülmektedir.

Tanı kitleri ihracatı yüzde 169 artışla 117 milyon 787 bin dolarla ikinci sırada, sabun ihracatı yüzde 18 artışla 85 milyon 501 bin dolarla üçüncü sırada, kolonya ihracatı yüzde 209 artışla 28 milyon 253 bin dolar ile dördüncü sıra yer almıştır. Aşağıdaki grafik covid-19 ürünlerinin ihracatındaki artışı net olarak göstermektedir.

Grafik 1. Covid-19 Ürünleri İhracatındaki Artış (Milyon \$)

Kaynak: İKMİB

2020 yılında dezenfektan ihracatında ilk üçte yer alan ülkeler ABD, İngiltere ve Almanya olurken; tanı kitleri ihracatında Azerbaycan-Nahcivan, Irak ve İtalya; sabun ihracatında Irak, ABD ve İsrail; kolonya ihracatında ise Almanya, Hollanda ve Irak ilk üçte yer almıştır.

Ülkemizin geleneksel ürünlerinden kolonyayı da dünya çapında tanıtmanız için pandemi dönemi bir fırsat olmuştur. Kolonyanın hijyen sağlayan önemli bir ürün olduğunun ortaya çıkması ile dünyaya kolonya ihracatımız iki misli artmıştır.

3. SEKTÖRDE 2021 YILI BEKLENTİLERİ

Dünyada ve ülkemizde uygulamaya geçen Covid-19 aşılmasının pozitif etkilerini görmek halen zaman alacağından, 2021 yılında da temizlik ve hijyen ürünleri en önemli virüsten korunma araçlarından biri olarak toplum sağlığı için önemini sürdürecektir.

2020 yılında tüketici eğilimi ve tüketim alışkanlıkları dijitale doğru kayıyorken üreticiler de teknolojiyi takip etmek zorunda kalmıştır. E-ticaret patlaması, teslimat maliyetlerini de büyütmüş ve bu da şirketleri yüksek teknoloji robotlardan yararlanan otomasyona, hızlı ve verimli üretim ile tüketiciye ürün servisi etme yöntemlerini geliştirmeye yöneltmiştir. Hızlı tüketim ürünleri içinde önemli bir paya sahip olan kişisel temizlik ve bakım sektöründe bahsi geçen bu teknolojik gelişmelere ayak uydurabilen markalar ayakta kalabilecektir.

Bu süreçte sertifikasyonun önemi de artmıştır. Sertifikasyon, uluslararası arenada çok önemlidir. Ürün ne kadar kaliteli olursa olsun, firma istenilen sertifikasyona sahip değilse uluslararası arenada tercih edilmemektedir. Bu anlamda firmalarımızın birçoğu altyapılarını güçlendirmiştir. Birçok firma yoğun taleplere hazırlıklı tesisler haline gelmiş, ayrıca sertifikasyon konusunda da altyapılarını ciddi anlamda güçlendirmiştir.

Yerli ve milli üretime öncelik verilmesi, yüksek katma değerli ürün üretimine geçilmesi ve firmalarımızın ölçek büyütmesi sektörün geleceği açısından büyük önem taşımaktadır. Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi programında da öncelik verilen kimya sektöründe yeni yatırımlar ile yerli ve milli üretim, hammaddede yüzde 70 oranında dışa bağımlı olan kimya sektörünün ithalatı frenleyecek, ekonomiye yaklaşık 21 milyar dolarlık katma değer sağlayarak ülkemizin cari açığının düşmesine katkı sunacaktır.

4. KAYNAKÇA

- Kimya Sektörü Raporu, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2020
- Sibel TÜZÜN, “Kisisel Temizlik ve Bakım Sektöründe Covid-19 Pandeminin Bugünü ve Yarını”, Aliğa Organize Sanayi Bölgesi (ALOSBİ) e-Bülten, Mart 2021
- Temizlik Maddeleri Sektör Raporu, Ticaret Bakanlığı, 2020
- TOBB Türkiye Kozmetik ve Temizlik Ürünleri Sektör Raporu, 2018
- Yıkama ve Temizlik Sektör Raporu, İstanbul Kimyevi Maddeler ve Mamulleri İhracatçıları Birliği, Aralık 2020
- “Hijyen ürünleri ihracat rekoru kırıyor”, Ekovitrin, 27.01.2021